

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยที่สำคัญที่จะสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้แก่คุณภาพของคน ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้คนที่ศึกษาที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีจิตคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 104)

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและทุกระบบการศึกษา ทั้งระดับชาติ และระดับสถานศึกษา การจัดการศึกษาทุกระดับจะต้องมีข้อกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียนทำไม เรียนอะไร เรียนอย่างไรจะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนบรรลุตามข้อกำหนดหรือไม่ นักการศึกษาเรียกข้อกำหนดดังกล่าวว่า หลักสูตร การจัดการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาจะไม่สัมฤทธิ์ผลหากไม่มีหลักสูตรเป็นโครงสร้างและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา การที่จะพัฒนาคนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมจำเป็นจะต้องกำหนดแนวทางไว้ในหลักสูตรเพื่อจะได้พัฒนาเยาวชนให้เป็นบุคคลตามที่สังคมต้องการ ดังนั้นในแต่ละครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาจะต้องมีหลักสูตรเป็นพื้นฐานหลักและเป็นแกนสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจให้ตรงกัน เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาตามที่ได้กำหนดไว้ (ธงชัย ช่อพฤกษา, 2548, หน้า 3-5)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งพัฒนามาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีการปรับปรุงแก้ไขจุดที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติให้มีความชัดเจน และเหมาะสมยิ่งขึ้นบนฐานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยและติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงมีการทบทวนหลักสูตร

การศึกษาชั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551ที่มีความเหมาะสม ชัดเจนทั้งเอกสารหลักสูตรและการนำ
หลักสูตรสู่การปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 1)

การพัฒนาและการใช้หลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยการบริหาร
หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับ
หลักสูตร รวมทั้งเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่าง
มีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การบริหารหลักสูตร
ในยุคปัจจุบันมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ
ในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองนั้น ต้องอาศัยเปลี่ยนแปลงแนวคิด วิธีการ รูปแบบ
และปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (paradigm shift) จากกรอบแนวคิดเดิมสู่แนวคิดใหม่ ความรู้ใหม่
และแนวปฏิบัติใหม่ ๆ ซึ่งต้องมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับ
ท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา เป็นการบริหารที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ
เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายและต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ มากมาย
เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนา
การเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 1)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำหน้าที่อย่างหนึ่งที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดบริการแก่ประชาชนก็คือ การจัดการศึกษาจากรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีบทกำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น
ไว้หลายประการ เช่น รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึงตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่น
และรัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์
ของประชาชนในท้องถิ่น มีอิสระในการกำหนดนโยบาย และอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ
และมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายใน
ท้องถิ่นนั้น ซึ่งการจัดการศึกษาอบรมต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี
ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ยังได้กำหนดบทบาทหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่
ในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นเอง และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษา
ที่มุ่งพัฒนาและวางรากฐานชีวิตความพร้อมของเด็ก ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์
บุคลิกภาพ และสังคมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้

ความสามารถขั้นพื้นฐาน รวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเอง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551, หน้า 156 – 171)

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ได้นำแนวคิดหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาใช้ เพื่อสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษา และท้องถิ่นให้มากที่สุด สนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ก็ยังเกิดปัญหาในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ไม่สามารถพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น นอกจากนี้สรุปรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีการศึกษา 2555 รวบรวมโดยสำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ส่วนใหญ่มีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองได้ตั้งไว้ คือร้อยละ 60 และได้สรุปปัญหาของการจัดการศึกษาว่า บุคลากรส่วนใหญ่ยังใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิม ไม่สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง ขาดการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และขาดการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551, หน้า 20-25)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 29) ได้มีการศึกษาวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมาจึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2552 และใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา 2553 หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเป็นการวัดและประเมินผลที่สะท้อนมาตรฐาน เพื่อให้กระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยในมาตรฐานการเรียนรู้ได้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดังนั้นการดำเนินงานด้านหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางที่กรมวิชาการเป็นผู้กำหนด จากนั้นสถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เกิดจาก

ความร่วมมือ ร่วมใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษาได้ร่วมกันวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการศึกษาของสถานศึกษา จัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพจริงให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

ในการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาจะต้องยึดหลักสูตรแกนกลาง เพื่อกำหนดมาตรฐานสาระการเรียนรู้เป็นหลักและปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนทฤษฎีการนำไปใช้เหมือนภาคปฏิบัติ ดังนั้นการใช้หลักสูตร คือ การที่โรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบการใช้หลักสูตร การปฏิบัติตามหลักสูตรและการติดตามประเมินการใช้หลักสูตร (ชูศรี สุวรรณโชติ, 2544, หน้า 220) การนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารและครูอาจารย์ทุกคน คือ ตัวแทนการเปลี่ยนแปลง หลักสูตรจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง กระบวนการบริหารหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการเฉพาะกิจ เพื่อใช้ทรัพยากรบริหารอย่างเต็มกับการบริหารบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ ซึ่งเป็นการบริหารงานเพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างสอดคล้องกับจุดหมายหลักการของหลักสูตรที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การบริหารหลักสูตร เป็นการดำเนินการที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ต้องการ และเนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาเป็นสิ่งที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการในหลาย ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาพร้อมกัน เช่น การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การออกแบบเครื่องมือวัดผลประเมินผล ซึ่งในการดำเนินงานดังกล่าว สถานศึกษาจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการด้วยตนเอง บางครั้งอาจทำให้โรงเรียนมีปัญหาและไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา และพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับการบริหารหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษา และพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามความมุ่งหมายหลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา และพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา และพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี เมื่อจำแนกตามสถานภาพ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะนำไปพัฒนาและปรับปรุงการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัด ลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานในการจัดการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดลพบุรี จำนวน 48 คน จังหวัดสระบุรี จำนวน 53 คน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 21 คน และพนักงานครูจังหวัดลพบุรี จำนวน 368 คน จังหวัดสระบุรี จำนวน 648 คน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 115 คน รวมทั้งสิ้น 1,253 คน (สถิติข้อมูลการศึกษาท้องถิ่น โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2556)

1.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) การหาขนาดของตัวอย่างจะใช้สูตรของยามาเน (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ .05 (สุรวิทย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 129-130) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 303 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างจากจังหวัดลพบุรี จำนวน 101 คน จากจังหวัดสระบุรี 169 คน และจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 33 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 8) ประพันธ์ สักยกกุล (2549, หน้า 6) พนัท ชาติทอง (2551, หน้า 266-277) ที่ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนการใช้หลักสูตร 4) การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 5) การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ การดำเนินการตามหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดจากประสบการณ์ ทั้งที่เป็นคำพูด การเขียน และการปฏิบัติ จนสื่อให้กับผู้อื่นรับรู้ด้วยรูปแบบหรือวิธีการต่าง ๆ

2. สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานตามกฎหมายที่มีหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐหรือภาคเอกชน เช่น โรงเรียน หรือหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ

3. หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา ทักษะ ความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษาทำขึ้นตามแนวทางการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพ สูงสุดของตนรวมถึงลำดับขั้นมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

5. การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการจัดประสบการณ์ต่างๆ หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา

6. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนการดำเนินการเพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ เรื่องหลักสูตรสถานศึกษาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ โครงสร้าง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้แก่บุคลากร รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการในจัดทำหลักสูตร เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา

7. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเป็นแผนการจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน โดยความร่วมมือของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้านที่ประกอบด้วย การเรียนรู้ มวลประสบการณ์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถเกิดการเรียนรู้ นำความรู้สู่การปฏิบัติและดำรงชีพอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

8. การวางแผนการใช้หลักสูตร หมายถึง การกำหนดทางเลือกหรือแนวทางตัดสินใจไว้ล่วงหน้าเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ผลคุ้มค่ามากที่สุดโดยการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้

การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

9. การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ผู้ถูกนิเทศและสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์รวมถึงการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่าตรงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การประเมินการใช้หลักสูตร ซึ่งมีการประเมินทั้งในเรื่องตัวหลักสูตร หรือประเมินแผน ประเมินการดำเนินงานตามหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตร ซึ่งทั้งสามมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

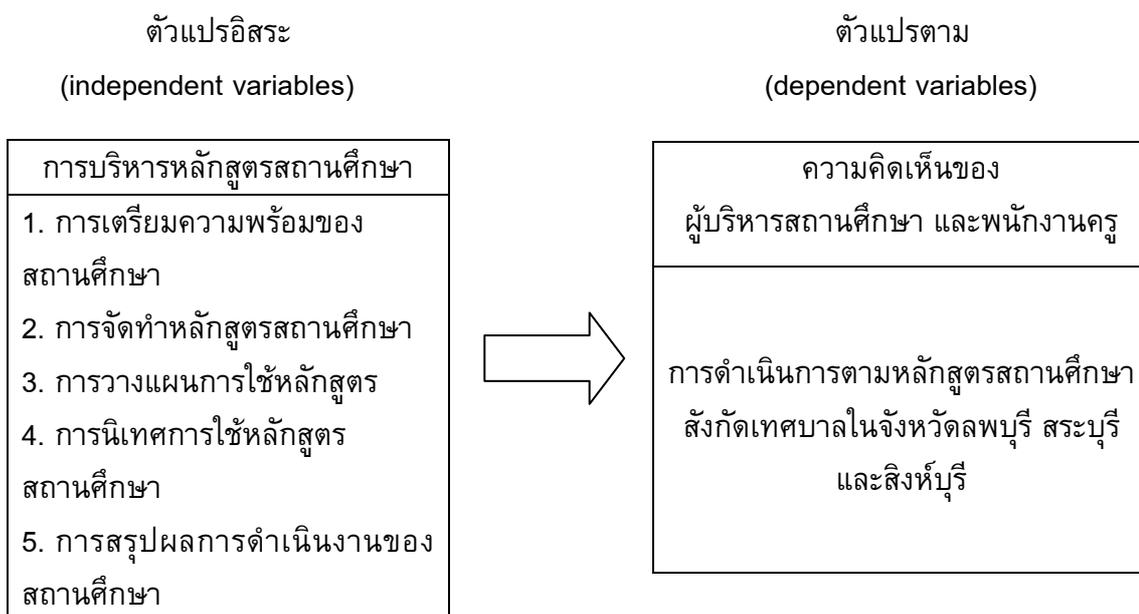
10. การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการร่วมกันภายในสถานศึกษาเพื่อสรุปภาพการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละภารกิจ โดยชี้ให้เห็นถึงสภาพดำเนินงานในภารกิจต่าง ๆ มีประเด็นใดบ้างที่กำลังดำเนินการและมีประเด็นใดบ้างที่ยังไม่ได้ดำเนินการ รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงจุดเด่น จุดแข็งในการดำเนินงานของสถานศึกษา

11. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ในระดับประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี

12. พนักงานครู หมายถึง ครูปฏิบัติการสอนที่ทำการสอนในโรงเรียนเทศบาลระดับประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาส ในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา คือ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 8) ประพันธ์ สักยกกุล (2549, หน้า 6) ฆนัทธาทูทอง (2551, หน้า 266-277) และนำมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี อยู่ในระดับปานกลาง
2. การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน จะแตกต่างกัน